

ת3פית זני ליזיאנטוס

צוברי גבי, כרמי שלומית- מו"פ ערבה, יצחק מור שה"מ, פיני עמיר-

השנה נבחנו בתחנת יאיר 18 זני ליזיאנטוס, רובם מקבוצות המריאציי והרוזיטה. הפרחים מקבוצות אלו הם בעלי דור כפול של עלי כותרת ומסופקים בגוונים שונים. ב- 10/9/01 נתקבלו ממשלת קומבי פלייר ונשתלו בחממה בעומד של 100 במ"ר הזנים: מריאציי- דו- צבע ורוד כהה, מיסטי כחול, מיסטי פינק, לבנדר, לבן, צהוב, ירוק, כחול, כחול- עמוק, דו צבע ורוד, דו צבע כחול, ורוד, זני פיקולו- כחול קיץ, דו- צבע כחול קיץ, דו- צבע כחול אביב ולבן קיץ. ב-14/9/01 נתקבלו ממשלת חישתיל ונשתלו הזנים מריאציי גרנדה לבן, רוזיטה כחול ורוזיטה ורוד (זני הרוזיטה נקראו גם "מיני מריאציי"). ב- 5/10/01 נתקבלו ממשלת קומבי פלייר ונשתלו הזנים: לילך שדואו, פיקולו לבן, מריאציי, כחול, מריאציי לבן, וקיסר ויאולט חורף. עומד השתילה של זני הרוזיטה היה 60 שתילים במ"ר. לאחר השתילה ניתנה הצללה עם רשת צל 50% במשך 3 שבועות. טיפול גיברלין בריכוז של 100 ח"מ ניתן ב- 12/12/01 למועד השתילה המאוחר (5/10/01) למעט הזן מריאציי כחול. למועד השתילה הראשון (10/9/01), טיפולי הגיברלין ניתנו עם סיום הגל הראשון.

תוצאות

מועד הקטיף

זני המריאציי והפיקולו נשתלו ב- 10.9.2001 ונקטפו במהלך נובמבר – דצמבר ולאחר מכן בגל נוסף בחודש מאי (איור 1). זני רוזיטה (מיני מריאציי) ומריאציי גרנדה שנתקבלו ממשלת חישתיל החלו להקטף בחודש מאי למרות שנשתלו ב- 14.9.2001, זאת כנראה בגלל קירור לקוי או חוסר קרור שתילים (איור 2). הזנים פיקולו לבן, לילך שדו, קיסר ויולט ומריאציי כחול שנשתלו מאוחר החלו להקטף בחודש ינואר והקטיף נמשך שלושה חודשים בגל הראשון ולאחר מכן גל נוסף נקטף בחודשים מאי יוני (איור 3).

יבול

היבול הכללי של קבוצת המריאציי והפיקולו נע בין 190 – 130 ענפים במ"ר. היבול נקטף בשני גלים, בראשון כשליש נקטף בחודשים נובמבר דצמבר ועוד כשני שליש בחודש מאי כמתואר באיור 1. היבול הכללי שנקטף בזני הרוזיטה (מיני מריאציי) היה בין 100 – 70 ענפים במ"ר והזן מריאציי גרנדה 60 ענפים במ"ר. הגורם העיקרי ליבול נמוך היה קרור לא טוב כפי הנראה שגרם לקטיף בגל אחד במהלך חודש מאי (איור 2).

בשתילה המאוחרת של ה- 5.10.2001 בלטו ביבול הגבוה הלילך שדו והקיסר ויולט שמהם נקטפו מעל 200 ענפים במ"ר. זנים אלו נקטפו בשני גלים הראשון בחודשים ינואר, פברואר ומרץ והשני במאי, יוני (איור 3).

איכות הפרחים

תפוחת

בטבלה 1 ניתן לראות את השפעת תנאי הסביבה על כמות הפרחים על גבעול פריחה במספר זנים מסדרת המריאציי שנשתלו בתחילת ספטמבר. בגל ראשון היו בד"כ כ- 5-8 פרחים וניצנים על גבעול בעוד שבגל השני כבר המספר קפץ גם לעשרות וזאת עד החום של חודש יוני שהוריד את האיכות באופן משמעותי ומספר הפרחים ירד עד לכדי 4 פרחים בגבעול.

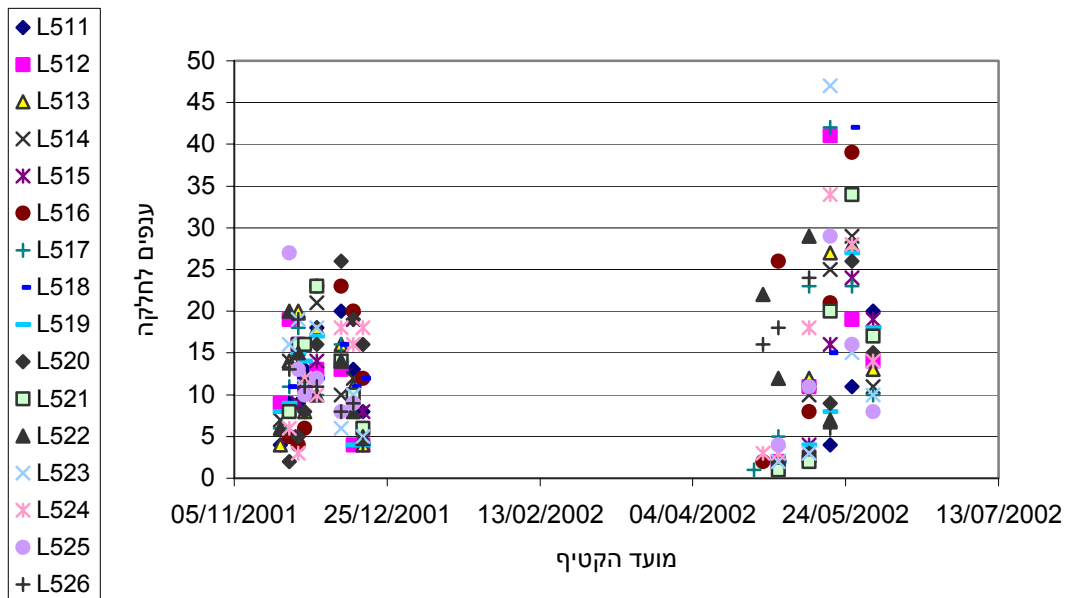
אורך ענפי הפריחה

בגל ראשון בחודשים נובמבר דצמבר נקטפו גבעולים קצרים בקבוצת זני המריאציי 60-70 ס"מ לענף וזאת בשל תנאי הסביבה החמים יחסית (סתיו) שבהם גדלו הצמחים. בחודש מאי כבר נקטפו ענפים גדולים יותר כאלו שגדלו בתנאים קרים יותר (חורף).

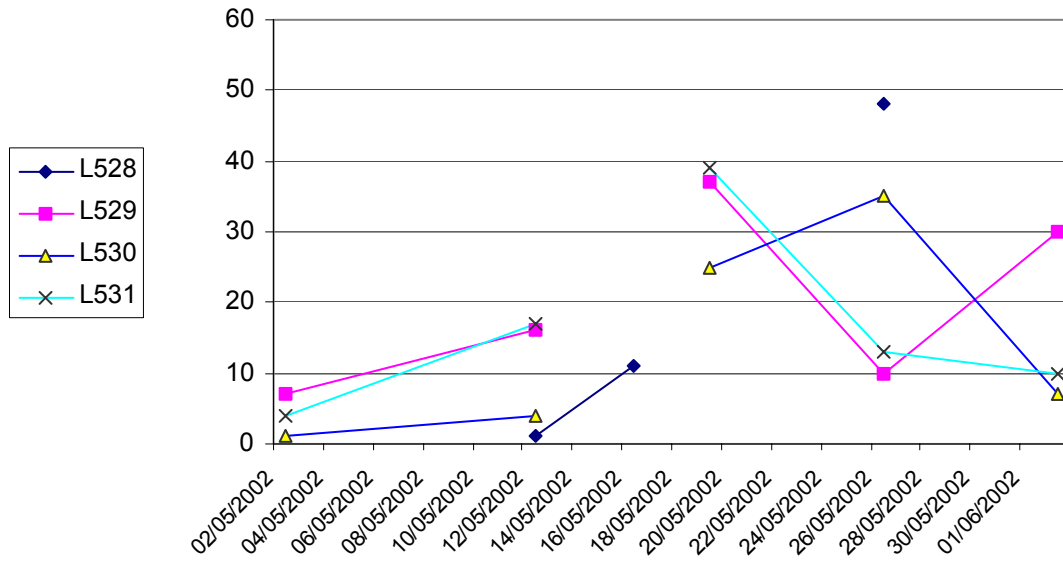
• **רשימת הזנים שנבחנו סימונם ומועד השתילה**

שם הזן	קוד הזן	שם הזן	קוד הזן	מועד שתילה	מועד שתילה
מריאציי לבנדר	L511	גרנדה לבן	L528	14/9/01	10/9/01
מריאציי מיסטי ורוד	L512	רוזיטה כחול	L529	14/9/01	10/9/01
מריאציי מיסטי כחול	L513	רוזיטה ורוד	L530	14/9/01	10/9/01
מריאציי מריאציי דו- צבע ורוד כהה	L514	רוזיטה ורוד רוז	L531	14/9/01	10/9/01
מריאציי כחול	L515	פיקולו לבן	L532	5/10/01	10/9/01
מריאציי ירוק	L516	לילך שדואו	L533	5/10/01	10/9/01
מריאציי צהוב	L517	מריאציי כחול	L534	5/10/01	10/9/01
מריאציי לבן	L518	קיסר ויאולט	L535	5/10/01	10/9/01
מריאציי ורוד	L519	מריאציי פיור וויט	L536	5/10/01	10/9/01
מריאציי דו- צבע כחול	L520				10/9/01
מריאציי דו- צבע ורוד	L521				10/9/01
דיפ בלו	L522				10/9/01

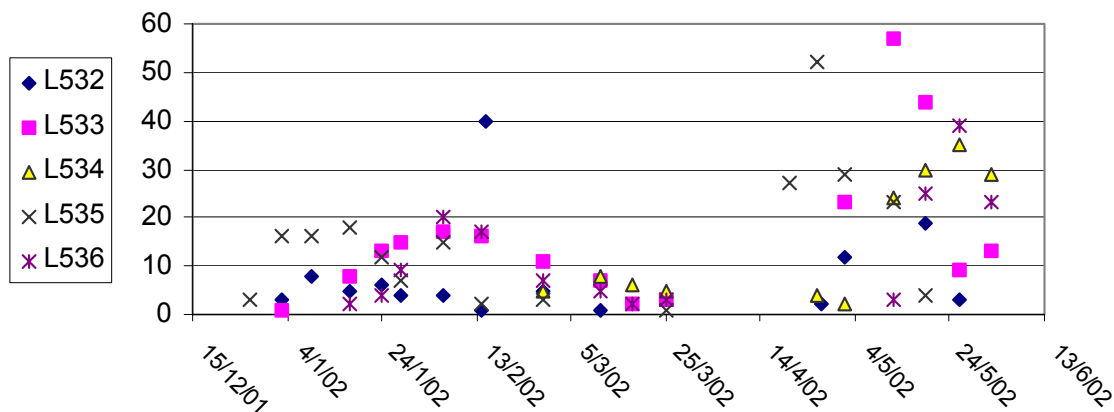
איור 1 : שני גלי פריחה של זני מריאציי

איור 2 : יבול של זני מיני מריאצי

איור 3 : היבול שנקטף בשני גלי פריחה לזנים שנשתלו מאוחר (ב- 5/10/01)

טבלה 1: ממוצע פרחים וניצנים על ענף פריחה בכל יום קטיף בזני מריאצי

תאריך	L511	L512	L513	L514	L515
20/11/01	9.75	8.71	8.00	9.29	
23/11/01	10.00	8.86	8.90	7.89	7.00
26/11/01	9.71	6.20	7.67	9.50	6.17
28/11/01	9.50	5.60	7.40	8.14	7.00
2/12/01	7.11	5.90	6.21	6.31	5.33
10/12/01	9.20	5.63	6.27	4.50	7.20
14/12/01	6.33	6.00	5.50	5.00	6.92
17/12/01	6.50	6.25	9.75	5.60	5.50
2/5/02		16.50	49.50	41.50	
12/5/02	55.00	13.43	26.00	17.75	30.75
19/5/02	18.75	9.52	11.67	12.53	21.27
26/5/02	24.50	5.27	6.30	5.21	11.29
2/6/02	18.00	4.40	6.44	4.11	5.85
ממוצע כולל	13.19	7.53	9.61	8.55	9.66

טבלה 2: אורך ממוצע של ענפי פריחה זני מריאצ'י בכל יום קטיף

L515	L514	L513	L512	L511	תאריך
	61.43	63.67	66.00	60.25	20/1/01
57.00	62.89	66.00	68.50	63.22	23/11/01
56.83	57.00	64.17	66.60	65.86	26/11/01
63.29	58.86	67.80	71.30	62.25	28/11/01
60.67	56.31	65.50	68.80	60.11	2/12/01
59.20	59.67	64.36	63.75	63.70	10/12/01
61.08	59.22	62.63	68.25	64.00	14/12/01
61.25	61.40	67.25	69.25	62.25	17/12/01
	102.50	103.00	116.00		2/5/02
108.75	101.88	97.44	110.29	122.50	12/5/02
107.82	100.73	101.53	113.35	98.00	19/5/02
108.86	93.74	95.65	106.36	104.63	26/5/02
94.85	90.67	103.78	102.00	97.77	2/6/02

טבלה 3: איפיון איכות זני לייזאנטוס כפי שנצפו בגל פריחה ראשון במועד שתילה 10/9/01

הערות	הפלת ראשי ניצנים	דהיית צבע (בשטח)	סוג תפוחת פרח = 1 בודד = 2 חצי כפול = 3 מלא	צבע	גודל פרח = 1 קטן = 2 בינוני = 3 גדול	קוד	שם הזן
צבע נדיר בשוק הפרחים. גבוה יחסית.	11 - 27	-	3 (4-5) דורים	סגול בהיר	2	L511	מריאצ'י לבנדר (orchid)
גבוה יחסית	11 - 25	-	3 (3-4) דורים	מגוון ורוד לבן	3	L512	מריאצ'י misty pink
		-	3 (3-4) דורים	מגוון ורוד סגול בהיר	3	L513	מריאצ'י misty blue
זן לא נקי		+	3 (4-6) דורים	ורוד, לבן, מגוון ורוד לבן	3	L514	מריאצ'י דו צבע ורוד כהה
יש כתמים לבנים על הפרח		-	3 (3-5) דורים	סגול כהה	3	L515	מריאצ'י כחול
מופע מעודן, נקי. קצת מאחר. גבוה יחסית		-	3 (3-5) דורים	צהוב ירוק	3	L516	מריאצ'י ירוק
מופע מרשים	11 - 27	+	3 (3-5) דורים	צהוב בהיר	3	L517	מריאצ'י צהוב
נמוך יחסית		-	3 (3-5) דורים	לבן צה	3	L518	מריאצ'י לבן
דהיית צבע משמעותית		+	3 (4-6) דורים	ורוד מתוק	2	L519	מריאצ'י ורוד
מאוד לא אחיד בגוון		-	3 (5-6) דורים	סגול ומגוון סגול לבן	3	L520	מריאצ'י דו צבע כחול
מאוד לא אחיד בגוון		+	3 (4-6) דורים	ורוד ומגוון ורוד לבן	3	L521	מריאצ'י דו צבע ורוד
צבע מדהים. מבנה הגבעול דק יחסית משמעותית, יש כתמים לבנים (איפה?) שכולטים מאוד על הרקע הסגול		-	1	סגול עמוק זוהר	2	L522	Deep blue (חדש)
	11 - 25	-	1	לבן	1	L523	פיקולו לבן - קיץ
הגוון בצבע לא אחיד, מופע דל ומסכן		-	1	סגול ומגוון סגול לבן	1	L524	פיקולו דו צבע כחול אביב
הגוון דו אחיד, מופע ענף הפריחה יפה ומלא	11 - 27		1	מגוון סגול לבן	1	L525	פיקולו דו צבע כחול - קיץ
נמוך מאוד, מופע דל, רגישות גבוהה לזירוס	11 - 26	+	1	סגול	1	L526	פיקולו כחול קיץ
זן בכיר, מופע הפרח מיוחד ומעניין בעל נוכחות	11 - 25	-	1	סגול בהיר עם קצוות כהים וליבה כהה	3	L527	Lilac shadow

סיכום

מתוך הנתונים הרבים שנאספו על הזנים (כולל תמונות) שנבחנו, ניתן לדלות זנים טובים ואיכותיים שניתן וכדאי לגדל בתנאי הערבה, ואף ללא תוספת חימום וצינון שמייקרים את הגידול. בתוך סידרת המריאצי הזנים הבהירים: לבן, ורוד, צהוב וירוק הנם באיכות מצויינת. גם זני הפיקולו הצטיינו ביבול ואיכות למעט הזן הכחול. בסדרה זו לא מצאנו הבדלים בולטים בין קבוצת האביב והקיץ. איכות וגוון ייחודי היה לזן לילך שדו. זני הרוזיטה פרחו באחור, ומשום כך היו גדולים וכבדים, אך איכות התפרחת בלטה בהם, וחשוב לחזור ולבחון סידרה זו. בעונה הקרובה נבחן זנים אלו וזנים חדשים אחרים בחממה רגילה ובחממה מאובזרת בחימום וצינון, על-מנת לשפר את האיכות בסתיו ולהקדים יבול של הגל השני.